

5. ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ Брюссель, (20.05.2020) Стратегія «Від ферми до виделки» заради справедливої, здорової та екологічно дружньої продовольчої системи URL: https://organicinfo.ua/wp-content/uploads/2020/08/EU_-Farm-to-Fork-Strategy_UA_fin.pdf (дата звернення: 5.12.2022)

Ярослав СИДОРАК,
аспірант спеціальності 051 «Економіка»
Науковий керівник: **Наталія КОРЖЕНІВСЬКА,**
д-р. екон. наук, професор, кафедра економіки,
підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗАГРОЗ

Аграрний сектор України за своїм потенціалом є одним з таких, що має значну частку у формуванні світової продовольчої безпеки. Розвиток логістичної інфраструктури та можливості національних товаровиробників дозволяють щороку експортувати зернову, олійну, овочеву продукцію, розвивається напрям експорту продукції птахівництва тощо. Однак, забезпечувати конкурентні переваги дедалі важче в умовах зростаючих небезпек, загроз і ризиків, які посилюються умовами економічної кризи, зумовленої, зокрема, військовими діями країни агресора. Тому дослідження питань, пов'язаних з функціонуванням національного експортного потенціалу в умовах викликів сьогодення та забезпечення економічної безпеки його розвитку є актуальними та своєчасними.

До конкурентних переваг сільського господарства України можна віднести унікальне поєднання ресурсів для виробництва сільськогосподарської продукції й близькість до міжнародних ринків, а також те, що забезпеченість земельними ресурсами в господарствах України в середньому значно вища, ніж у

європейських країнах. Однак конкурентні переваги сільськогосподарського виробництва в Україні обмежуються низкою чинників, серед яких найголовнішими є: недостатній рівень людського капіталу, малоефективна та витратна маркетингова інфраструктура. Незважаючи на усе це, тенденції, які ми нині можемо спостерігати в аграрній сфері свідчать про те, що сільське господарство країни в недалекій перспективі може стати одним з головних джерел її експорту. Цьому сприяють великі масштаби сільськогосподарського землекористування і родючі землі [1].

Таблиця 1

Товарна структура зовнішньої торгівлі України у 2020 р.

Види продукції	Експорт		Імпорт	
	млн. дол. США	відсотків до загального обсягу	млн. дол. США	відсотків до загального обсягу
Усього, в т. ч.:	49191,8	100,0	54336,1	100,0
живі тварини, продукти тваринного походження	1188,2	2,4	1258,1	2,3
продукти рослинного походження	11883,2	24,2	1989,3	3,7
жири та олії тваринного або рослинного походження	5746,9	11,7	280,4	0,5
готові харчові продукти	3361,0	6,8	2970,6	5,5
мінеральні продукти	5331,6	10,8	8633,3	15,9
продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	2020,1	4,1	7333,7	13,5
полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	682,7	1,4	3403,8	6,3
шкури необроблені, шкіра вичинена	134,7	0,3	243,0	0,4
деревина і вироби з деревини	1411,6	2,9	315,6	0,6
маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	403,0	0,8	1099,1	2,0
текстильні матеріали та текстильні вироби	778,2	1,6	2291,1	4,2
взуття, головні убори, парасольки	165,5	0,3	436,0	0,8
вироби з каменю, гіпсу, цементу	443,2	0,9	741,5	1,4
перли, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	114,4	0,2	162,6	0,3
недорогоцінні метали та вироби з них	9030,0	18,4	3129,3	5,8
машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	4486,6	9,1	11552,8	21,3
засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	756,6	1,5	5743,1	10,6
прилади та апарати оптичні, фотографічні	162,6	0,3	1272,7	2,3

Продовження таблиці 1

різні промислові товари	1000,8	2,0	1263,6	2,3
твори мистецтва	0,6	0,0	4,0	0,0
товари, придбані в портах	1,8	0,0	90,8	0,2

Джерело: [2].

Наведена товарна структура експортно-імпортного потенціалу України свідчить, що найбільша частка належить товарам рослинного походження та недорогоцінним металам. Головною загрозою при цьому, на наше глибоке переконання, є факт експорту сировини, на відміну від готової продукції та продуктів переробних галузей.

Дослідження кількісних характеристик аграрних підприємств дозволяє акцентувати увагу на нарощуванні обсягів виробництва зернових культур, площа посіву яких становить 53,3 % від площі посіву усіх інших сільськогосподарських культур. Згадане укрупнення товаровиробників позначається на розвитку потенціалу сільських територій, що визначає демографічну ситуацію, деградацію сіл, формує агроекологічну ситуацію на навколишніх територіях. Наявний ресурсний потенціал сільського господарства вимагає розставити акценти пріоритетності досліджень у напрямі підвищення ефективності його використання на засадах забезпечення раціонального землекористування, відтворення земельних ресурсів та підвищенні їх родючості, розвитку середнього та дрібного товаровиробництва, соціального підприємництва, інфраструктури, туристично-рекреаційної діяльності. Однак досягнення зазначеного потребує вирішення безпекових елементів та формування концепцій розвитку аграрної сфери на засадах пріоритетності збереження довкілля та ресурсного потенціалу [3].

Таким чином, подальші дослідження мають бути спрямовані у напрямі визначення індикаторів забезпечення економічної безпеки експортного потенціалу аграрної галузі України та її товаровиробників, що відображає спроможність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності постійно виявляти та відтворювати свої конкурентні переваги на світовому аграрному ринку відповідно до умов середовища, що постійно змінюється.

Список використаних джерел

1. Надвиничний С. А. Сучасні умови формування та реалізації експортного потенціалу аграрної сфери регіонів України. Економічний аналіз. 2018 рік. Том 28. № 3. С. 56-61.
2. Статистичний щорічник України. Київ. 2021. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/11/Yearbook_2020.pdf
3. Корженівська Н. Л. Потенціал аграрної галузі України та інвайронментальна безпека його використання. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. № 1 (47). 2020. С. 28-32.

Яна СУШМА,
студентка 1 курсу ОС «Бакалавр»
спеціальності «Туризм»
Науковий керівник: **Ольга ОЛІЙНИК,**
канд. екон. наук, доцент кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи
Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ ДЕФІНІЦІЇ «РОЗВИТОК»

Туристичні підприємства, які являються найбільшою часткою індустрії туризму держави. Від розвитку даних підприємств залежить рівень інвестицій та рентабельність туризму, а також економічний стан країни, який є наслідком позитивних передумов, а саме – поповнення бюджетів різних рівнів. Таким чином, можна відмітити, що саме розвиток туристичних підприємств є поважною характеристикою країни і тому звернемо увагу в нашому дослідженні саме на поняття «розвиток».

Науковці, дещо по-різному, визначають сутність поняття «розвиток». Погорелов Ю. С. стверджує, що розвиток це трьохгранна категорія: